Dosarul nr. 21r-483/24
Nr. generat de PIGD – 1-23096203-02-21r-07032024
Judecătoria Chișinău, sediul Ciocana
Judecător: Ciobanu Sergiu

D E C I Z I E
În numele Legii

17 iulie 2025 mun. Chișinău

Colegiul Penal al Curții de Apel Centru
Având în componența sa:
Președintele ședinței, judecător: Marcel Juganari
Judecători: Vitalie Pîslariuc și Natalia Mămăligă

A examinat *fără participarea părților,* în ordine de recurs, recursul declarat de administrația Penitenciarului nr. 10 Goian împotriva încheierii Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana din 15 februarie 2024, prin care plângerea condamnatului **Vascan Stanislav** împotriva condițiilor de detenție care, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, a fost admisă, și –

Procedura de citare legal executată conform art. 447 alin. (1) și alin. (2) Cod de procedură penală.
Reprezentantul Penitenciarului nr. 10 Goian, avocatul și condamnatul **Vascan Stanislav**, nu au depus referință sau careva materiale suplimentare până la data de 29.05.2025 ora 09:30.

Asupra recursului declarat de administrația Penitenciarului nr. 10 Goian împotriva încheierii Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana din 15 februarie 2024, Colegiul Penal al Curții de Apel Centru,

C O N S T A T Ă:

Soluția și argumentele instanței de fond.
1. La data de 04 iulie 2023, cu nr. 30220, condamnatul **Stanislav Vascan,** a adresat Judecătoriei Chișinău (sediul Ciocana), o plângere împotriva administraţiei Instituţiei Penitenciarului nr. 13 Chișinău și Penitenciarul nr. 17 Rezina, referitoare la condiţiile de detenţie care, conform jurisprudenţei Curţii Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, cu reducerea pedepsei potrivit prevederilor art. 473^4 alin. (5) din Codul de procedură penală.

În susținerea plângerii condamnatul a indicat că, condiţiile în care a fost deţinut sunt inumane în special: supraaglomerarea, cantitatea si calitatea insuficientă a hranei, lipsa lenjeriei de pat adecvate si accesul foarte limitat la lumina zilei, precum si condiţiile sanitare insuficiente din celule au constituit în sine tratament inuman şi degradant în sensul art. 3 al Convenţiei Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului.

Suplimentar **Stanislav Vascan** invocă lipsa de condiţii de aprovizionare proprie cu haine, lenjerie de pat, obiecte de uz casnic, veselă de bucătărie şi dotarea cu saltele cu un grad avansat de uzură şi murdare, inclusiv lipsa apei calde în celule.

Detenţia în celule unde lipseşte spaţiul necesar pentru numărul de persoane deţinute,(minimul de 4m^2 destinați fiecărei persoane) refuzul administrației Instituțiilor Penitenciare vizate, cu aprovizionarea pachetelor cu provizii alimentare deținuților pentru ziua de deplasare la procesele de judecată, astfel deținuții fiind flămânzi.

Refuzul administrației de deținerea persoanelor care nu fumează în celule separate. Lipsa unui acces direct al luminii solare în celulele Penitenciarului, procurarea materialelor de construcție şi repararea capitală şi cosmetică a celulelor Penitenciarului din cont propriu prin intermediul rudelor. Condițiile de detenție și tratamentele inumane şi degradante invocate mai sus aplicate faţă de petiționar în IP 13 și IP 17, i-au cauzat ultimului suferințe psihice manifestate prin stări continui de stres, depresie şi nesiguranță în forţele proprii. Din cele expuse solicită admiterea plângerii și reducerea termenului de pedeapsă.

2. Prin ***<u>încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana din 15 februarie 2024</u>*** s-a dispus: *”Se admite, plângerea condamnatului **Vascan Stanislav,** împotriva administraţiei Instituției Penitenciarului nr. 13 - Chișinău, pentru perioada de timp 31.05.2022-09.08.2022 și 09.08.2022-11.11.2022 şi Penitenciarul nr. 17 - Rezina, pentru perioada 11.11.2022-11.04.2023, referitoare la condiţiile de detenţie care, conform jurisprudenţei Curţii Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale.*

*Se constată faptul că, condamnatul **Vascan Stanislav Iurii**, născut la *****, a fost deținut în Penitenciarului nr. 13 - Chișinău, pentru perioada de timp 31.05.2022-09.08.2022 și 09.08.2022-11.11.2022 și Penitenciarul nr. 17 - Rezina, pentru perioada 11.11.2022-11.04.2023, în calitate de condamnat pe o perioadă totală de 315 zile, în condiții contrare prevederilor art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.*

*În condițiile art. 473^4 alin. (4) Cod de Procedură Penală RM, se reduce pedeapsa condamnatului **Vascan Stanislav**, cu 64 zile, pentru perioada de 315 zile în care condamnatul s-a aflat în detenție în Penitenciarul nr. 13 - Chișinău și Penitenciarul nr. 17 - Rezina, cu calcularea a 2 zile de reducere pentru 10 zile de detenție.*

*Termenul pedepsei definitive stabilite lui **Vascan Stanislav**, conform sentinței de condamnare, se reduce cu 64 (șaizeci și patru) zile,,.*

Solicitările recurentului:

3. *Împotriva încheierii Judecătoriei Chişinău, sediul Ciocana din 15 februarie 2024 a declarat recurs administrația Penitenciarului nr. 10- Goian, solicitând: admiterea recursului, casarea încheierii emisă la plângerea condamnatului Vascan Stanislav, pronunțarea unei noi hotărâri prin care plângerea condamnatului Vascan Stanislav împotriva administrației instituției penitenciare referitoare la condițiile de detenție și acordarea despăgubirii care, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenție, cu reducerea pedepsei, să fie respinsă ca fiind neîntemeiată.*

În motivarea cerințelor sale recurentul a invocat următoarele aspecte:

- partea recurentă a reiterat circumstanțele invocate în raportul prezentat instanței de fond. Iar suplimentar a menționat că, deținutului Vascan Stanislav i-a fost acordat minimul de condiţii pentru executarea detenţiei în Penitenciarul nr. 17 - Rezina, iar instanţa de judecată, la evaluarea condiţiilor de detenţie, urma să ţină cont de efectele cumulative ale condiţiilor generale raportate la caracteristicile individuale respective ale acestuia, precum şi de perioada în care a fost deţinut în condiţiile contestate.

- mai mult, materialele cauzei nu au demonstrat că acest spaţiu, în cumul cu alte situaţii adiţionale, vin să scutească condamnatul de o detenţie inumană şi degradantă, pentru care acesta ar beneficia de dreptul la mecanismul compensatoriu. Totuşi, în acest sens, considerăm că, instanţa nu a aprecia, la calificarea proporţiilor pentru care legiuitorul a acordat posibilitatea de atribuire a compensării, instanţa va lua în consideraţie. acţionează în interesele acestuia în cadrul şedinţei de judecată nu le-a prezentat, invocându-se Raportul anual pentru anul 2017 al Consiliului pentru Prevenirea Torturii, membrii Consiliului au făcut trimitere la constatările Comitetului European pentru prevenirea Torturii şi Tratamentelor sau Pedepselor Inumane şi Degradante depistate în instiruţiile penitenciare naţionale. Prin urmare nu este clară concluzia instanţei privind constatarea condiţiilor inumane şi în Penitenciarul nr. 17 - Rezina, bazându-se pe datele prezentate în rapoartele Comitetul European pentru Prevenirea Torturii, în care sunt descrise aspecte generale privind situaţia din instituţiile penitenciare. Respectiv, la aprecierea tuturor circumstanţelor inerente cauzei, nu a fost dată o apreciere individualizată a situaţiei lui Jieri Ilie, ci a fost examinată din perspectiva unor chestiuni cu caracter general.

- mai mult ca atât în încheiere se face trimitere la mai multe cauze la CEDO, care se referă nemijlocit parte la condiţiile de detenţie din Penitenciarul nr.l3-Chişinău, nici de cum la celălalt penitenciar vizat în plângere. Deşi, condamnatul Vascan Stanislav s-a deţinut în Penitenciarul nr. 17 - Rezina în perioada, şi nici decum nu reflectă perioada descrisă în Raportul anual pentru anul 2017 al Consiliului pentru Prevenirea Torturii, membrii Consiliului au făcut trimitere la constatările Comitetului European pentru prevenirea Torturii şi Tratamentelor sau Pedepselor Inumane şi Degradante. în perioada anilor 2019 - 2023, nu a fost realizat careva raport prin care ar fi constatate condiţii inadecvate în Penitenciarul nr. 17 - Rezina.

Procedura de citare legal executată conform art. 447 alin. (1) și alin. (2) Cod de procedură penală.

4. Reprezentantul Penitenciarului nr. 10 Goian, avocatul și condamnatul **Vascan Stanislav**, nu au depus referință sau careva materiale suplimentare până la data de 29.05.2025 ora 09:30.

Aprecierea instanței de recurs.

5. Examinând încheierea atacată prin prisma motivelor de recurs invocate și cercetând materialele cauzei, Colegiul Penal al Curții de Apel Centru consideră necesar de *a respinge* recursul declarat de administrația Penitenciarului nr. 10 Goian împotriva încheierii Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana din 15 februarie 2024*, ca fiind nefondat,* reieșind din următoarele considerațiuni:

6. În conformitate cu art. 437 alin. (1), pct. 4) Cod procedură penală, (1) Pot fi atacate cu recurs: 4) alte hotărîri penale pentru care legea prevede această cale de atac.

7. Conform art. 448 Cod procedură penală, (1) Judecînd recursul, instanța verifică legalitatea și temeinicia hotărîrii atacate pe baza materialului din dosarul cauzei și a oricăror documente noi prezentate în instanța de recurs.

8. Potrivit art. 449 alin. (1), pct. 1), lit. a) Cod procedură penală, (1) Judecînd recursul, instanța adoptă una din următoarele decizii: 1) respinge recursul, menținînd hotărîrea atacată, dacă: a) recursul este nefondat.

9. Analizând normele de drept aplicabile cazului, instanța stabilește, că potrivit prevederilor art. 469 alin. (1) pct. 17^1) Cod de procedură penală, la executarea pedepsei, instanța de judecată soluționează chestiunile cu privire la constatarea condițiilor de detenție a condamnaților. Potrivit art. 471 alin. (1) Cod de procedură penală, chestiunile specificate la art. 469 alin. (1) pct. 5), 11) și 14) se soluționează de către judecătorii instanței de drept comun, iar chestiunile prevăzute la celelalte puncte din art. 469 alin. (1) se soluționează de către judecătorul de instrucție la demersul instituției care pune în executare pedeapsa, la cererea condamnatului sau a apărătorului acestuia ori, după caz, la demersul procurorului care exercită supravegherea organului sau instituției care pune în executare pedeapsa. Soluționarea de către instanța de judecată a chestiunilor prevăzute la art.469 alin.(1) pct.1) și 2) se efectuează în condițiile prevăzute la art.266 și 267 Cod de executare și numai după respectarea procedurii extrajudiciare stabilite. În cazul soluționării chestiunilor prevăzute la art.469 alin.(1) pct.1), 2), 4), 7)-9), instituția care pune în executare pedeapsa este obligată să prezinte raportul de evaluare privind comportamentul condamnatului, iar în cazul soluționării chestiunii prevăzute la art.469 alin.(1) pct.3), și raportul medical respectiv. În ședința de judecată se citează autorul demersului cu privire la soluționarea chestiunii solicitate.

10. Potrivit art. 473^2 Cod de procedură penală, (1) Plîngerea împotriva administraţiei instituţiei penitenciare referitoare la condiţiile de detenţie care, conform jurisprudenţei Curţii Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului, garantate de art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, poate fi înaintată de către condamnat, personal sau prin

intermediul unui avocat, la instanţa de judecată în a cărei rază teritorială se află instituţia penitenciară în care se deţine condamnatul, după caz, din care a fost eliberat. (2) Plîngerea referitoare la condiţiile de detenţie menţionate la alin.(1) trebuie să conţină datele privind perioada şi locul detenţiei, precum şi descrierea detaliată a condiţiilor materiale care afectează grav drepturile condamnatului, cu solicitarea de a obliga administraţia instituţiei penitenciare să înlăture condiţiile materiale contestate. La plîngere pot fi anexate explicaţiile altor condamnaţi sau preveniţi, copiile plîngerilor anterioare, adresate administraţiei instituţiei penitenciare sau autorităţilor de supraveghere, şi răspunsurile lor, alte probe relevante. Concomitent cu depunerea plîngerii, se expediază o copie a acesteia, cu anexarea materialelor respective, către organul care pune în executare sentinţa sau încheierea. (2^1) În cazul în care plângerea depusă nu corespunde cerinţelor prevăzute la alin.(2), judecătorul de instrucţie stabileşte condamnatului un termen rezonabil, dar nu mai mare de 30 de zile, pentru înlăturarea neajunsurilor. (2^2) Dacă condamnatul îndeplineşte în termen toate cerinţele din încheierea judecătorului de instrucţie, plângerea se consideră depusă la data prezentării iniţiale. În caz contrar, plângerea se declară inadmisibilă. (2^3) Verificarea condiţiilor de admisibilitate se efectuează de judecătorul de instrucţie din oficiu. Plângerea se declară inadmisibilă şi în următoarele cazuri: a) există o hotărâre judecătorească definitivă cu privire la soluţionarea chestiunii privind despăgubirea condamnatului pentru detenţia în condiţii contrare art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale pentru aceleaşi perioade; b) există o hotărâre a Curţii Europene a Drepturilor Omului cu privire la soluţionarea chestiunii privind despăgubirea condamnatului pentru detenţia în condiţii contrare art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale pentru aceleaşi perioade; c) plângerea a fost depusă după expirarea termenului prevăzut la alin.(5); d) plângerea a fost depusă de o persoană fără împuterniciri în acest sens; e) la aceeaşi sau la altă instanţă de judecată se examinează plângerea condamnatului care are ca obiect aceleaşi perioade de detenţie. În acest caz, inadmisibilitatea se declară de instanţa sesizată ultima. (2^4) Încheierea privind declararea plângerii inadmisibile poate fi atacată cu recurs de către părţi în termen de 10 zile de la data la care au luat cunoştinţă de aceasta. (2^5) Declararea plângerii inadmisibile în baza temeiurilor prevăzute la alin.(2^3) lit.a)–c) exclude posibilitatea depunerii repetate a plângerii cu acelaşi obiect. (3) Condamnaţii care au fost deţinuţi cel puţin 10 zile în condiţii contrare prevederilor art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, drepturi care reies din obligaţia statului de a asigura condiţiile de detenţie, pot solicita, cu titlu de despăgubiri, reducerea pedepsei. (4) În cazul în care partea neexecutată din pedeapsă nu permite deducerea integrală a reducerii pedepsei sau perioada încălcării condiţiilor de detenţie este mai mică de 10 zile, în privinţa perioadei rămase condamnatul poate solicita despăgubire în valoare bănească. (5) Plîngerea referitoare la condiţiile de detenţie care afectează grav drepturile condamnatuluise depune pe parcursul detenţiei în condiţii contrare prevederilor art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor

fundamentale sau în termen de 6 luni de la data cînd nu mai sînt deţinuţi în astfel de condiţii, dar nu mai tîrziu de 4 luni de la eliberarea lor din locul de detenţie.

11. În conformitate cu prevederile art. 473^3 Cod de procedură penală, (1) Plîngerea referitoare la condiţiile de detenţie care afectează grav drepturile condamnatuluise examinează de către judecătorul de instrucţie, cu participarea condamnatului şi, după caz, a avocatului acestuia şi a reprezentantului administraţiei instituţiei penitenciare. (2) Sarcina probaţiunii lipsei de încălcare a condiţiilor de detenţie invocate de condamnat şi a lipsei suportării unui prejudiciu moral îi revine reprezentantului administraţiei instituţiei penitenciare. (3) Pentru examinarea plângerii, reprezentantul administraţiei instituţiei penitenciare prezintă instanţei de judecată în scris, în termen de 30 zile, un raport în care răspunde la toate pretenţiile invocate de condamnat în plângere, cu menţionarea măsurilor întreprinse pentru înlăturarea condiţiilor de detenţie contestate, dacă asemenea măsuri au fost întreprinse. Copia raportului şi a materialelor anexate la acesta se înmânează condamnatului care a depus plângerea de către reprezentantul administraţiei instituţiei penitenciare. (4) Termenul maxim de examinare a plângerii referitoare la condiţiile de detenţie care afectează grav drepturile condamnatului este de 3 luni. În termenul maxim de 3 luni nu se include termenul acordat condamnatului pentru detalierea pretenţiilor.

12. Potrivit prevederilor art. 473^4 Cod de procedură penală, (1) La evaluarea condiţiilor de detenţie, instanţa de judecată dă apreciere atît probelor prezentate de părţi, cît şi rapoartelor instituţiilor naţionale şi internaţionale în domeniu. (2) La evaluarea condiţiilor de detenţie, instanţa de judecată ţine cont de efectele cumulative ale condiţiilor generale raportate la caracteristicile individuale respective ale condamnatului, precum şi de perioada în care condamnatul a fost deţinut în condiţiile contestate. (3) În urma constatării faptului că condamnatul a fost deţinut în condiţii contrare prevederilor art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, instanţa de judecată obligă administraţia instituţiei penitenciare să înlăture condiţiile precare de detenţie, stabilindu-i un termen concret, care nu va depăşi 15 zile, după expirarea căruia instituţia penitenciară informează instanţa de judecată despre executarea încheierii. (4) În cazul constatării circumstanţelor prevăzute la art.473^2 alin.(3), instanţa de judecată dispune reducerea pedepsei condamnatului, calculându-se de la 1 la 2 zile de reduceri pentru 10 zile de detenţie în condiţii precare calculate cumulativ. Instanţa de judecată poate rotunji în favoarea condamnatului termenul de pedeapsă constatat ca fiind executat în condiţii contrare prevederilor art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, pentru a deduce integral acest termen din termenul rămas neexecutat. (5) În cazul constatării circumstanţelor prevăzute la art.473^2 alin.(3), instanţa de judecată dispune reducerea pedepsei în condiţiile alin.(4) din prezentul articol, iar în privinţa perioadei rămase, dispune, cu titlu de despăgubire, încasarea în favoarea condamnatului, din contul bugetului de stat, a sumei băneşti în mărime de până la 2 unităţi convenţionale pentru fiecare zi de detenţie în condiţii precare, precum şi a costurilor şi cheltuielilor aferente. (5^1) În cazul constatării faptului că condamnatul a fost deţinut în condiţii contrare prevederilor art.3 din Convenţia pentru apărarea

drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale şi perioada încălcării condiţiilor de detenţie este mai mică de 10 zile, instanţa de judecată dispune, cu titlu de despăgubire, încasarea în favoarea condamnatului a sumei băneşti în mărime de până la 2 unităţi convenţionale pentru fiecare zi de detenţie în condiţii precare. (6) În cazul constatării circumstanţelor prevăzute la art.473^2 alin.(3), persoanele condamnate la detenţie pe viaţă nu pot solicita, cu titlu de despăgubiri, reducerea pedepsei, dar pot înainta o acţiune civilă. (7) Reducerea pedepsei sau, după caz, încasarea despăgubirii în valoare bănească, prevăzute la alin.(4) şi (5), se efectuează indiferent de confirmarea sau neconfirmarea vinovăţiei organului care pune în executare sentinţa sau încheierea ori a persoanelor publice din cadrul acestui organ. (8) Dacă nu se constată încălcări ale prevederilor art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale în cadrul executării pedepsei, instanța de judecată dispune respingerea plîngerii. (9) Încheierea adoptată în condițiile prezentului articol este executorie imediat, însă poate fi atacată cu recurs la curtea de apel de către părți, în termen de 15 zile de la data pronunțării, prin intermediul instanţei de fond. În cazul încasării mijloacelor bănești, încheierea instanței de judecată se execută în condițiile prevăzute de Codul de executare. (10) Pedeapsa redusă în condițiile alin.(4) constituie pedeapsă efectiv executată.

13. *Din materialele cauzei, instanța de fond atestă că*, prin sentința Judecătoriei Orhei sediul Central din 09.08.2022, **Stanislav Vascan,** fost recunoscut vinovat în săvârșirea infracțiunilor prevăzute de art.art. 187 alin. (2) lit. b), e), f) , art. 188 alin. (2) lit. b) și e) și f) prin prisma prevederilor art. 70 alin. (3), art. 79, și art. 84 alin. (1) din Codul penal, stabilindu-i o pedeapsă definitivă de 4 ani și 2 luni închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar pentru minori și tineri. Începutul termenului de executare a pedepsei a fi calculat din 30.05.2022.

14. Potrivit materialelor cauzei (raportul de evaluare), **Stanislav Vascan,** s-a aflat în detenție în Penitenciarul nr. 13 - Chișinău, după cum urmează: 31.05.2022-09.08.2022 și 09.08.2022-11.11.2022 și în Penitenciarul nr. 17 Rezina, după cum urmează: 11.11.2022-11.04.2023, având calitate de condamnat.

De menționat că, în plângerea înaintată, condamnatul solicită constatarea aflării sale în detenție în condiții contrare prevederilor art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale pentru perioada care a fost deținut în Penitenciarul nr. 13 - Chișinău.

Referitor la plângerea condamnatului în partea ce ține constatarea condițiilor de detenție inumane în Penitenciarul nr. 13 - Chișinău, pentru perioada 31.05.2022-09.08.2022 și 09.08.2022-11.11.2022 și în Penitenciarul nr. 17 Rezina, pentru perioada 11.11.2022-11.04.2023, în calitatea de condamnat, a fost depusă pe parcursul detenției aflării în Penitenciarul nr. 10 - Goian, iar în asemenea împrejurări, cu trimitere la faptul că art. art. 473^2, 473^3 și art. 473^4 CPP, au fost introduse prin Legea nr. 272 din 29.11.2018, în vigoare din 01.01.2019, se constatată că, prevederile art. 473^2 alin. (5) din Codul de procedură penală, au fost respectate pe deplin.

Astfel, examinând raportul prezentat de reprezentantul instituției penitenciare nr. 2/1094 din 30.10.2023, instanța de judecată constată că faptele invocate cu privire

deținerea în Penitenciarul nr. 13 - Chișinău și în Penitenciarul nr. 17 Rezina, în calitate de condamnat a lui **Stanislav Vascan**, s-au confirmat în mare parte, acestea purtând, în opinia instanței de judecată, un caracter evident probat.

Astfel, administrația instituției penitenciare nu a probat faptul că în perioada de timp de la 31.05.2022-11.04.2023, i-a asigurat deținutului **Stanislav Vascan,** condiții decente de trai în perioada aflării lui în custodia statului, care ar corespunde prevederilor legale și nu ar fi o încălcare a prevederilor art. 3 CEDO, or, argumentele enunțate în raportul menționat supra, despre asigurarea minimului necesar, poartă un caracter evident declarativ, care nu corespund standardelor internaționale ce ar exclude un tratament inuman și/sau degradant al deținutului. Or, raportul prezentat de Penitenciarul nr. 10 - Goian, nu este însoțit de careva probe care ar confirma

15. Sub acest aspect, instanța de recurs urmează să analizeze condițiile de detenție invocate ca fiind contrare prevederilor art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale pentru toată perioada continuă în care condamnatul invocă că a fost deținut în condiții precare, în Penitenciarul nr. 17 Rezina.

16. Curtea Europeană a Drepturilor Omului a menționat în nenumărate rânduri în practica sa, inclusiv instituită în cauzele contra Moldovei că, articolul 3 al Convenţiei consfinţeşte una din cele mai fundamentale valori ale unei societăţi democratice. Acesta interzice, în termeni absoluţi, tortura şi tratamentele sau pedepsele inumane ori degradante, indiferent de circumstanţe şi de comportamentul victimei (cauza Mozer c. Republicii Moldova și Rusiei, 23 februarie 2016, § 117; cauza Rotaru c. Moldovei, 15 februarie 2011, §30; cauza Ciorap c. Moldovei, 19 iunie 2007, § 62).

La constatarea condițiilor de detenție, instanța națională va ține cont de faptul că maltratarea trebuie să atingă un nivel minim de severitate pentru a cădea sub incidenţa articolului 3. Evaluarea acestui nivel minim este, prin natura lucrurilor, relativă. El depinde de toate circumstanţele cauzei, precum ar fi durata maltratării, urmările sale fizice şi psihice şi, în unele cazuri, de sexul, vârsta şi starea sănătăţii victimei (cauza Irlanda c. Regatului Unit, 18 ianuarie 1978, § 162; cauza Ciorap c. Moldovei, 19 iunie 2007, § 63).

Totodată, statul trebuie să asigure ca persoana să fie deţinută în condiţii care sunt compatibile cu respectarea demnităţii sale umane, ca modul şi metoda de executare a pedepsei să nu cauzeze persoanei suferinţe sau dureri de o intensitate care să depăşească nivelul de suferinţă inerent detenţiei şi că având în vedere exigenţele detenţiei, sănătatea şi integritatea persoanei să fie în mod adecvat asigurate, printre altele, prin acordarea asistenţei medicale necesare (cauza Kudla c. Poloniei, 26 octombrie 2000, § 94).

Atunci când sunt evaluate condiţiile de detenţie, trebuie luate în consideraţie efectele cumulative ale acestor condiţii, precum şi durata detenţiei (Ostrovar c. Moldovei, 13 septembrie 2005, § 80). Ținând cont de cele expuse supra, instanța de judecată va da o apreciere condițiilor de detenție prin coroborarea poziției autorităților instituției penitenciare consemnată în raportul anexat la materialele cauzei și rapoartele naționale și internaționale care au analizat și au evaluat condițiile de detenție în acest penitenciar, prin prisma principiilor generale stabilite în jurisprudența Curții Europene

a Drepturilor Omului cu referire la încălcarea art. 3, care prevede că „Nimeni nu poate fi supus torturii, nici pedepselor sau tratamentelor inumane ori degradante.”

Subsidiar merită precizat că, CtEDO a considerat un tratament ca fiind „degradant”, atunci când s-a cauzat victimelor sentimente de frică, îngrijorare și inferioritate capabile să le umilească și să le înjosească (Kudla v. Poland [GC], nr. 30210/96, § 92, ECHR 2000-XI).

Pentru a determina dacă o anumită formă de tratament este „degradantă” în sensul articolului 3, Curtea va lua în calcul dacă scopul acestui tratament a fost de a umili și înjosi persoana și dacă, în ceea ce privește consecințele, acest tratament a afectat negativ personalitatea ei, într-un mod incompatibil cu articolul 3. Chiar și absența unui asemenea scop nu poate exclude categoric o constatare a violării articolului 3 (Raninen v. Finland, hotărâre din 16 decembrie 1997, Reports of Judgments and Decisions, 1997-VIII, pp. 2821-22, § 55, şi Peers v. Greece, nr. 28524/95, § 74, ECHR 2001-III).

Așadar, cu referire la deținerea condamnatului în Penitenciarul nr. 17 Rezina, potrivit raportului prezentat, consideră administrația penitenciarului că, lui Vascan Stanislav, în perioada aflării sale în penitenciarul vizat, i-a fost acordat minimul de condiții pentru executarea detenției. În particular, potrivit raportului prezentat, se consideră că autorul plângerii s-a aflat în condiții de detenție care au corespuns minimului necesar.

În raport cu cele relatate, la analiza condițiilor de cazare a deținutului în ce privește problema supraaglomerării, instanța va face trimitere la Hotărârea Guvernului nr. 583 din 26 mai 2006 cu privire la aprobarea Statutului executării pedepsei de către condamnaţi, care în punctul 464 stipulează că ”Fiecare deţinut se asigură cu spaţiu de cazare în mărime nu mai mică de 4 metri pătraţi, care trebuie să fie iluminat natural şi artificial, încălzit şi ventilat conform normativelor de construcţii”.

Cu referire la acest aspect, în Raportul anual pentru anul 2017 și 2018 al Consiliului pentru Prevenirea Torturii, membrii Consiliului au făcut trimitere la constatările Comitetului European pentru prevenirea Torturii și Tratamentelor sau Pedepselor Inumane și Degradante, în care a fost subliniat că, starea spațiului de locuit pentru deținut ar trebui de examinat nu doar prin prisma numărului de deținuți din celulele instituțiilor penitenciare la momentul dat, dar în egală măsură, şi ținând cont de ratele oficiale de ocupare (numărul de paturi per celulă), în baza standardului de cel puțin 4 m2 de spațiu locativ per deținut și de a revizui, în consecință, capacitatea oficială a instituțiilor penitenciare. Spațiul ocupat de către anexele sanitare/toalete construite nu ar trebui să fie incluse în acest calcul.

Totodată, instanța denotă că la aprecierea încălcării art. 3 CEDO nu pot fi luate în considerație doar criteriile principale cum ar fi: suprafața ce revine fiecărui deținut, condiții sanitare, dar și sistemul de canalizație, cantitatea și calitatea hranei, accesul la serviciile medicale, accesul permanent la apă pentru respectarea igienei personale, existența lengeriei de pat, a hainelor, care în general în sistemul penitenciar din RM nu ating un prag minim de suficiență.

Totodată reieșind din situația descrisă în raportul prezentat, este evident că cel puțin sub aspectul detenției în condiții de supraaglomerare, față de condamnat nu a fost respectată pe perioada de detenție.

Totodată, se apreciază critic faptul că, deși administrația instituției penitenciare avea obligația de a proba lipsa încălcării condițiilor de detenție, aceasta s-a limitat în mare parte la prezentarea generică a datelor.

La același capitol, merită relevat că, la raportul prezentat de către instituția penitenciară nu au fost anexate careva probe întru confirmarea celor invocate și anume referitor la condițiile de detenție în Penitenciarul nr. 17 Rezina, astfel instanța de judecată va respinge ca fiind pur declarative alegațiile invocate în raport.

La același aspect, instanța de judecată menționează că, în cauza Ananyev și alții împotriva Rusiei, 10 ianuarie 2012, Curtea Europeană a hotărât că reclamanții au fost supuși unor tratamente inumane și degradante, ceea ce constituie o încălcare a art. 3 (interzicerea tratamentelor inumane ori degradante) din Convenție. Aceasta a observat în special că, în celulele lor, reclamanții aveau mai puțin de 2 metri pătrați de spațiu personal, iar numărul de deținuți a depășit în mod semnificativ numărul de locuri de dormit disponibile.

În cauza Orchowski împotriva Poloniei, 22 octombrie 2009, Curtea Europeană a constatat o încălcare a articolului 3, stabilind că majoritatea celulelor au fost ocupate peste capacitatea prevăzută, lăsându-i acestuia mai puțin decât cei 3 metri pătrați de spațiu personal prevăzuți de lege și uneori chiar mai puțin de 2 metri pătrați. De precizat că, în mai multe cauze, Curtea a notat cu îngrijorare repetarea problemelor în privința condițiilor precare de detenție în toate penitenciarele din Republica Moldova. În cauza Kalashnikov c. Rusiei, precum și în cauza Ostrovar c. Moldovei, Curtea a constatat că, supraaglomerarea deja ridică în sine o chestiune în temeiul articolului 3 al Convenției, în special când ea durează perioade lungi de timp, așa cum se reține în cazul autorului plângerii.

Cât privește condițiile de detenție al întregului sistem penitenciar al Republicii Moldova, de precizat că, în mai multe cauze, Curtea a notat cu îngrijorare repetarea problemelor în privința condițiilor precare de detenție în penitenciarele vizate. Aceasta notează că, în repetate rânduri, a constatat încălcarea articolului 3 din Convenție în privința acestui penitenciar (cauza Shishanov c. Moldovei, 15 decembrie 2015, § 127), însă această problemă sistemică continuă să persiste.

E de reținut și faptul că, în cazurile anterioare, în care reclamanții au avut la dispoziție mai puțin de 3 m2 de spațiu vital, Curtea a constatat că supraaglomerarea era suficient de gravă încât să justifice, în sine, constatarea încălcării art. 3 din Convenție (Sulejmanovic c. Italiei, 16 iulie 2009, §51; Lind c. Rusiei, 6 decembrie 2007, §59). Totuși, având în vedere că la soluționarea acestui tip de plângeri legiuitorul a prevăzut nu numai necesitatea constatării de către instanță a încălcărilor privind condițiile de detenție care au afectat grav drepturile condamnatului, ci și stabilirea unei reduceri a pedepsei care variază de la 1 zi la 2 zile, în dependență de gradul și intensitatea suferințelor, instanța de judecată se va referi și la celelalte încălcări afară de constatarea supraaglomerării din penitenciare.

La fel, se va reține, că având Raportul anual de activitate pentru anul 2017, întocmit de Consiliul pentru Prevenirea Torturii potrivit căruia „Nivelul de supraaglomerare observat de CpPT într-un număr de celule este inacceptabil. CpPT nu a putut trece cu vederea Ordinul MJ nr. 576 din 31.12.2014 „ Cu privire la aprobarea numărului maxim de condamnaţi admis pentru deţinere în penitenciare", conform căruia constituie 8654 şi suprafaţa medie calculată constituie 3 m2 în 9 din 17 instituții.

La soluționarea plângerii, se ține cont de faptul că nu au fost prezentate careva înscrisuri de către administrația instituției penitenciare în susținerea alegațiilor din raport, iar doar simplele invocări indicate în raport nu sunt de natură să răstoarne reclamaţiile condamnatului, în cumul cu constatările expuse în Rapoartele naționale și internaționale efectuate în penitenciarele în referință de către comisiile specializate, și anume de către Consiliul pentru Prevenirea Torturii și Comitetul European pentru Prevenirea Torturii și Tratamentelor sau Pedepselor Inumane sau Degradante, care ținând cont inclusiv de toate informațiile prezentate, au stabilit necorespunderea instituțiilor penitenciare la standardele minime privind locurile de detenție. Întru susținerea acestui raționament, Curtea Europeană a explicat că dacă există o dispută cu privire la condiţiile de detenţie între părţi, nu este necesar să se constate veridicitatea fiecărui element litigios: atunci când alegaţia gravă nu este respinsă de către statul pârât, poate fi conchisă încălcarea art. 3 din Convenţie. Este cazul când statul este unicul care deţine informaţii susceptibile de a confirma sau respinge alegaţiile reclamantului.

Prin urmare, principiul potrivit căruia proba îi revine celui care afirmă, nu se aplică întotdeauna. Faptul că statul nu prezintă aceste informaţii îi permite Curţii să ajungă la concluzia că alegaţia este una justificată (cauza A. şi alţii c. Regatului Unit, 12 februarie 2009, § 132; cauza Idalov c. Rusiei, 22 mai 2012, § 98). Articolul 473/2 alin. (3) din Codul de procedură penală prevede că, condamnații care au fost deținuți cel puțin 10 zile în condiții contrare prevederilor art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, drepturi care reies din obligația statului de a asigura condițiile de detenție, pot solicita, cu titlu de despăgubiri, reducerea pedepsei.

Astfel, instanţa consideră că, dificultăţile cu care s-a confruntat condamnatul pe parcursul detenţiei sale, în Penitenciarul nr. 17 Rezina și Penitenciarul nr. 13 Chișinău, au depăşit nivelul inevitabil de suferinţă inerent detenţiei şi au atins pragul de severitate contrar articolului 3 din Convenţie, aceste condiţii fiind suficiente pentru constatarea încălcărilor admise în penitenciarul vizat. În acest sens, CEDO a explicat că dacă există o dispută cu privire la condiţiile de detenţie între părţi, nu este necesar să se constate veridicitatea fiecărui element litigios, atunci când alegaţia gravă nu este respinsă de către statul pârât, poate fi conchisă încălcarea art. 3 din Convenţie. Este cazul când statul este unicul care deţine informaţii susceptibile de a confirma sau respinge alegaţiile reclamantului.

17. Astfel, respectând prevederile art. 473/4 alin. (1) din Codul de procedură penală, conducându-se de rapoartele naționale și internaționale în domeniu, ținând cont

și de faptul că, sarcina probaţiunii lipsei de încălcare a condiţiilor de detenţie invocate de condamnat sau prevenit şi a lipsei suportării unui prejudiciu moral îi revine anume reprezentantului administraţiei instituţiei penitenciare, iar în cazul de față administrația instituției penitenciare nu a prezentat nici o probă în sensul confirmării consemnărilor din raportul prezentat, instanța consideră că, dificultățile cu care s-a confruntat Jieri Ilie pe parcursul detenției sale în Penitenciarul nr. 18 Brănești, constatate anterior de către comisiile speciale naționale și internaționale, au depășit nivelul inevitabil de suferință inerent detenției și au atins pragul de severitate contrar articolului 3 din Convenție, aceste condiții fiind suficiente pentru constatarea încălcărilor admise în penitenciarul vizat.

Conform prevederilor art. 473/4 Cod de procedură penală, la evaluarea condițiilor de detenție, instanța de judecată dă apreciere atât probelor prezentate de părți, cât și rapoartelor instituțiilor naționale și internaționale în domeniu. La evaluarea condițiilor de detenție, instanța de judecată ține cont de efectele cumulative ale condițiilor generale raportate la caracteristicile individuale respective ale condamnatului, precum și de perioada în care condamnatul a fost deținut în condițiile contestate.

Potrivit prevederilor art. 473/2 alin. (1,3) din Codul de procedură penală, plângerea împotriva administrației instituției penitenciare referitoare la condițiile de detenție care, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului, garantate de art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, poate fi înaintată de către condamnat, personal sau prin intermediul unui avocat, la instanța de judecată în a cărei rază teritorială se află instituția penitenciară în care se deține condamnatul ori, după caz, din care a fost eliberat. În cazul în care partea neexecutată din pedeapsă nu permite deducerea integrală a reducerii pedepsei sau perioada încălcării condițiilor de detenție este mai mică de 10 zile, în privința perioadei rămase condamnatul poate solicita despăgubire în valoare bănească. Condamnaţii care au fost deţinuţi cel puţin 10 zile în condiţii contrare prevederilor art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, drepturi care reies din obligaţia statului de a asigura condiţiile de detenţie, pot solicita, cu titlu de despăgubiri, reducerea pedepsei.

18. Prin prisma prevederilor legale pre citate, având în vedere distincția normelor procedural penale aplicabile, se atestă că condamnatul **Vascan Stanislav**, s-a aflat în Penitenciarul nr. 13 - Chișinău și Penitenciarul nr. 17 - Rezina, în condiții precare de detenție pe o perioadă de 315 zile în calitate de *condamnat*.

Astfel, condamnatul **Vascan Stanislav**, pentru perioada de 315 de zile, va beneficia de reducerea stabilită imperativ de către legiuitor, luând în considerație totalitatea efectelor cumulative ale condițiilor generale raportate la caracteristicile individuale ale condamnatului, precum și intensitatea, gravitatea și durata încălcării, ținând cont de principiile proporționalității și echității, astfel că instanța consideră necesar, oportun și rezonabil de a calcula 2 zile de reducere pentru 10 zile de detenție, astfel încât din termenul pedepsei definitive stabilite lui **Vascan Stanislav,** prin

sentința de condamnare să se reducă cu 64 zile pentru perioada de aflare în calitate de condamnat (315 zile).

19. Instanța de recurs consideră că, reducerea stabilită este una adecvată și suficientă, bazată pe o justă și echitabilă evaluare a circumstanțelor de fapt și pe o legătură rezonabilă de cauzalitate dintre prejudiciul cauzat și recompensa instituită și care va avea efectul compensatoriu proporțional circumstanțelor constatate.

20. Din considerentele enunțate, instanța de recurs constată o motivare amplă și temeinică a încheierii pronunțate cu privire la circumstanțele concludente în raport cu cerințele formulate, astfel fiind în corespundere cu exigențele articolului 6 din Convenția pentru apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

Potrivit jurisprudenței CEDO, în asemenea situație, nu se mai impune o reevaluare a conținutului mijloacelor de probă, acestea demonstrând cu prisosință soluția dată de prima instanță. În cazul în care instanța de fond și-a motivat decizia luată, arătând în mod concret la împrejurările care fundamentează soluția emisă, pentru a permite părților să utilizeze eficient orice drept de apel/recurs eventual, o curte de recurs poate, în principiu, să se mulțumească de a relua motivele jurisdicției de primă instanță (*Garcia Ruis contra Spaniei, Helle contra Finlandei*).

20. Pentru motivele expuse mai sus, în conformitate cu art. 449 alin. (1), pct. 1), lit. a) Cod procedură penală, Colegiul Penal va respinge recursul declarat de administrația Penitenciarului nr. 10 Goian împotriva încheierii Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana din 15 februarie 2024, ca fiind nefondat, reținând în acest sens că încheierea este una legală și întemeiată, iar careva temeiuri de casare a acesteia nu au fost reținute.

În conformitate cu art. art. 437 alin. (1), pct. 4), 448, 449 alin. (1), pct. 1), lit. a), 472 Cod Procedură Penală, Colegiul Penal al Curții de Apel Centru –

D E C I D E:

Recursul declarat de administrația Penitenciarului nr. 10 Goian, împotriva încheierii Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana din 15 februarie 2024, în privința lui **Vascan Stanislav**, *se respinge ca fiind nefondat, cu menținerea hotărîrii contestate fără modificări.*

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței, judecător: Marcel Juganari

Judecător: Vitalie Pîslariuc

Judecător: Natalia Mămăligă